

Sygn. akt I PUNP 4/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa M. J.

przeciwko R. T.

o ustalenie stosunku pracy, świadectwo pracy i odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 30 czerwca 2021 r.,

skargi powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu

Rejonowego w P. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Spółecznych z dnia 19 lutego

2019 r., sygn. akt IV P [...],

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P., wyrokiem z 19 lutego 2019 r., oddalił powództwo M. J. przeciwko R. T. o ustalenie stosunku pracy, świadectwo pracy i odszkodowanie oraz orzekł o kosztach procesu. Następnie postanowieniem tego Sądu odrzucono wniosek powoda o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji i odrzucono apelację.

Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z 29 maja 2020 r., oddalił zażalenie powoda na postanowienie Sądu Rejonowego z 16 stycznia 2020 r.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem całości wyroku Sądu Rejonowego w P. z 19 lutego 2019 r. pełnomocnik powoda zarzucił, że jest on niezgodny z art. 45 Traktatu o Funkcjonowaniu UE oraz art. 2 i 22 k.p. w wyniku dokonania błędnej wykładni powołanych wyżej norm.

Jednocześnie skarżący wskazał na występowanie w sprawie wypadku opisanego w art. 424¹ § 2 k.p.c., bowiem oddalenie zażalenia powoda w oparciu o art. 169 § 1 k.p.c. spowodowało kwalifikowane naruszenie przepisu, prowadząc jednocześnie do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega odrzuceniu. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji (art. 424¹ § 1 k.p.c.) albo – wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela – od orzeczenia sądu pierwszej instancji (art. 424¹ § 2 k.p.c.). W tym drugim wypadku (a ten występuje tylko w sprawie) wniesienie skargi jest obwarowane wyjątkowym wypadkiem uzasadniającym wniesienie skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że dopuszczalność wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, w sytuacji, w której strona nie skorzystała z przysługującego jej prawa do wniesienia apelacji, jest uzależniona od kumulatywnego spełnienia obu przesłanek art. 424¹ § 2 k.p.c., tj. wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Oba warunki należy interpretować ściśle.

W judykaturze za okoliczności kwalifikujące się do uznania za „wyjątkowe wypadki” zalicza się ciężką chorobę strony, wykluczającą możliwość wniesienia środka odwoławczego, jej stan psychiczny uniemożliwiający podjęcie rozsądnej decyzji co do zaskarżenia niekorzystnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, katastrofę, klęskę żywiołową, uzyskanie błędnej informacji od pracownika sądu co do sposobu i terminu zaskarżenia (por. J. Gudowski [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do art. 424⁵ teza 12. (red.) T. Ereciński, Warszawa 2016 i podane tam orzecznictwo). Jeżeli uznać, że powyższe reguły odnoszą się także do

przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków skarżenia, to te przyczyny również muszą mieć charakter wyjątkowy i to w znaczeniu obiektywnym. Chodzi więc o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka odwoławczego, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2019 r., IV CNP 40/18, LEX nr 2645285).

Z treści skargi wynika, że skarżący mógł skorzystać z przysługujących mu środków prawnych, skoro wniósł apelację. Jej dalszy los (odrzućenie wskutek braku podstaw do przywrócenia terminu) mogą co najwyżej wskazywać na zawinione opóźnienie w złożeniu środka odwoławczego. Dane postanowienie wiąże i nie podlega badaniu w przedmiotowej sprawie. Tym samym próba wykazania wyjątkowego wypadku pod postacią błędu operatora stanowi jedynie subiektywne pole widzenia, co samo w sobie nie może składać się na oczywisty warunek formalny, nie poparty pozytywnym rozstrzygnięciem innego organu (sądu).

W odniesieniu do obowiązku wskazania naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, to skarżący winien nie tylko blankietowo je przywołać, lecz skonkretyzować, to znaczy wykazać, że dana zasada istnieje w porządku prawnym, ma podstawowe znaczenie dla porządku prawnego co będzie wynikało z dokładnego określenia sposobu jej naruszenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2006 r., V CNP 140/06, LEX nr 1050508). Poszukiwanie tej reguły może polegać na przytoczeniu stosownych przepisów Konstytucji, źródeł prawa pierwotnego UE, czy też w końcu kardynalnych reguł na poziomie ustawowym. Tego zaś skarżący nie uczynił, gdyż liczne odwołania do Konstytucji zostały zawężone tylko do aspektu wyrządzenia szkody, a więc innej przesłanki formalnej wywiedzenia skargi.

Resumując, zaniechania wykazania omawianych elementów prowadzą do odrzucenia skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2008 r., I BU 4/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 175), co zresztą znajduje swoje umocowanie w art. 424⁸ § 2 k.p.c.